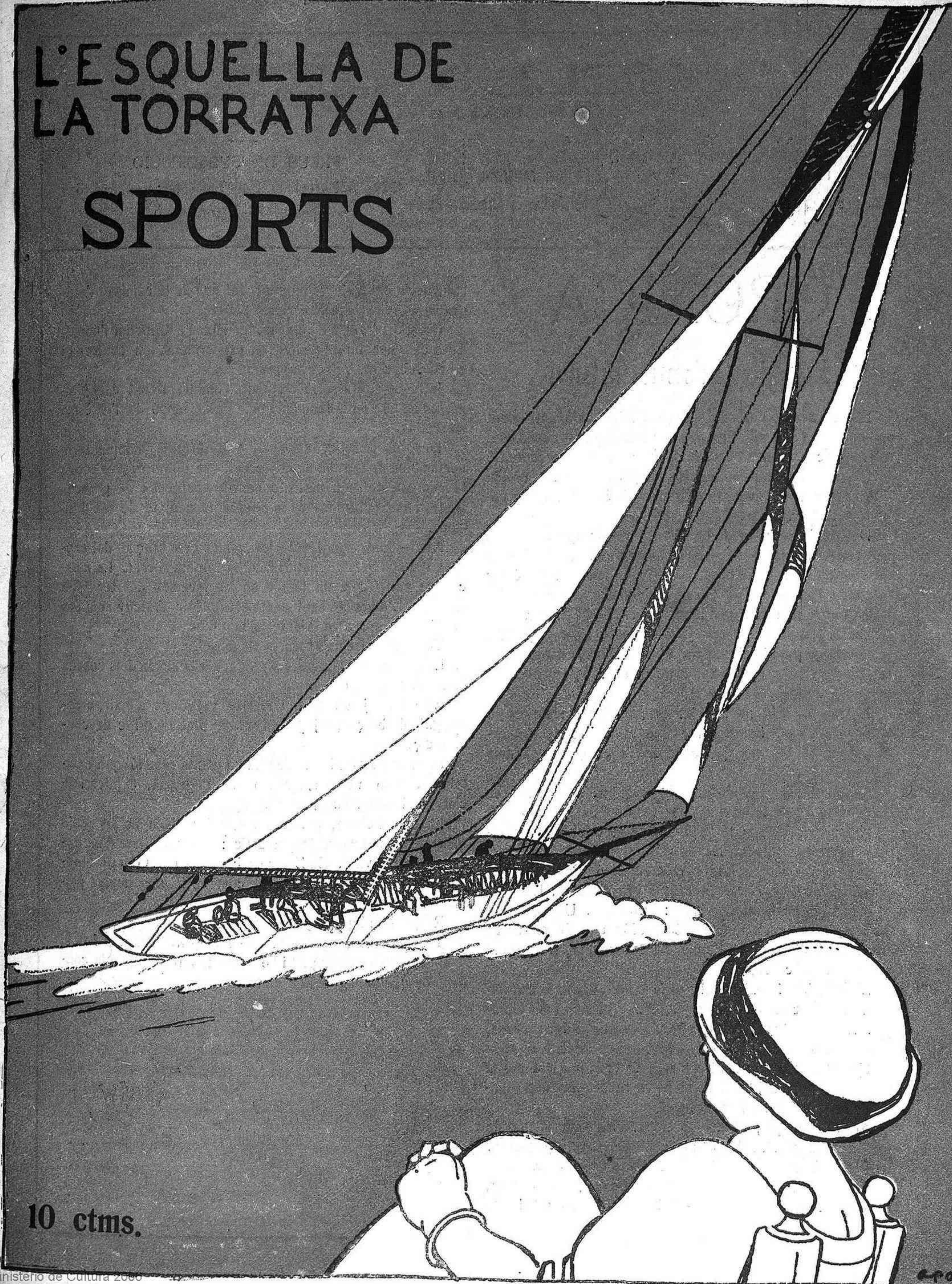

L'ESQUELLA DE
LA TORRATXA

SPORTS

10 ctms.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Barcelona, 13 de Juny de 1913
Núm. 1798 □ □ Any XXXV

Periòdic humorístic il·lustrat
10 céntims □ Atrassats; 20

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: Epanya, 3
pessetes.—Estranger, 5

CRONICA

Elogi a la musculatura

Els múscles, lo que se'n diu la veritable carn, han sigut un poc menys preuats, fins ara, per tots aquells que'ls consideren exclusivament com únics orguens de la força bruta.

Els múscles eran, no més, la màquina d'aixecar pesos; la grua de l'home, i, sense una aspiració molt decidida a camàlic, no's podia lloar.

Des de l'invenció de la pólvora—i a mida que les armes s'anaren carregant més i més ràpidament per la culata,—els múscles han perdut en prestigi. Ja no's necessitava ésser fort per a lliurar-se d'un enemic. Un home sense múscles matava al que'n tenia, amb la nimia pressió de l'índex de la mà dreta. Les portes, els panys complicats, els enginys dels cerrallers, la guarda civil, els canons d'Eibar, els bastaixos dels carrils i les propines han contribuït a fer perdre el respecte als múscles.

L'home encegat no ha vist que, de totes maneres, la força muscular seguia imperant, i que, el que's creia poguerne passar sense, era que amb diners comprava la dels altres.

Per càstig ha esdevingut lleig i esquifit. Sense sastres l'home modern, faria un trist paper.

No cal envanir-nos de que les intel·ligències vagin muntades sobre un esquelet. És depressiu per al mateix esperit, mirar-se el cos magre i prim com un tauló. Poseu lo més hermós damunt d'un teixit de canyes i farà condol. Els múscles són el guarniment de l'home: la bellesa. Un home nu, musclat, imposa un respecte més profon que l'home vestit amb mantell d'armini engrapant un ceptre d'or, si a sota hi endevineu una calavera.

L'art no hauria existit, ni podria existir, sense la musculatura. Els múscles són el fang divinitzat pels dits del Creador. Ademés, ens ajuden a saltar, a escalar, a fer proeses, i lo mateix serveixen per a agredir que per a escapar-se.

Un estrany manquement del sigle és l'haver mirat per la bona musculatura del bestiar i no haver reconegut l'importància de la musculatura humana.

Ara sembla que, a la fi, reacciona. Ens hem adonat de que l'home desnartit estava en un estat de tristesa perpetua. Han comprès que una prudent musculatura no fa nosa.

Les dones ja comencen a adonar-se de que, tant per tant, és millor tenir un marit ben plantat que un de mal fet. I sota

l'elegància del traje, la netedat del coll de la camisa i l'elegància de la corbata hi cerquen l'atleta.

Els sports, per altra banda, tendeixen a despullar l'home. Elles devenen intel·ligentes en proporcions, en contorns i en clar-obscur. Véuen i aprenen.

Ja fa anys, era solsament sota'l mallat tivant dels gimnastes de circ on la femella podia tenir noció de l'estètica masculina.

Després ensopegava amb la detestable indumentaria noctàmbula de la roba de confecció, que feia arrugues sobre la magresa del seu marit, donant-li aparences de granota trista, i era naturalíssima la perdua immediata de les il·lusions.

Avui—lloat siga Déu!—les cames i els braços del promès, i el seu pelatge natural, ja no són un secret. La musculatura entra com un factor en les facecies del travinell Cupidet. L'amor té sentiment escultòric. Antany sols era l'habilitat d'un sastre la determinant d'un idealisme.

Tornem a Grecia i tornem als múscles.

La serenor de la poesia va lligada a la suada dels cossos ben servits de tendons.

Els poetes ja no deuen donar-se vergonya d'eixir, arregangats de braços, a jugar un *roung* amb un crític descontentadç.

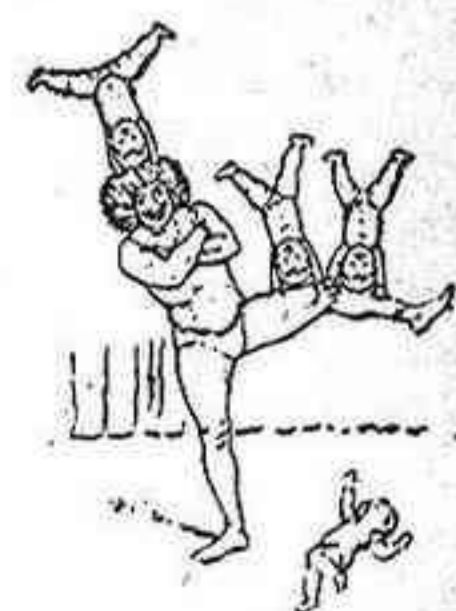
Per altra part, si estudiessim un poc la relació que existeix entre la fibra muscular i l'intel·ligència, explicariem clarament certes qüestions ideològiques.

El romanticisme, per exemple, tal vegada no pervenia més que d'una manca de gimnàstica: el naturalisme d'un excés d'energia vital. En Zola, en Flaubert i en Guy de Maupassant eren sapats i membruts com veritables homes primitius.

Respectem i glorifiquem els múscles.

Treballem-los, procurant que no'ns invadeixin el front, unic lloc on sols en la pell i l'òs resulten bells, amb la condició de que hi hagi llum a dintre.

P. BERTRANA

Els últims sports

Arrelaràn? Qui sab.

Pot-ser tinguin la mateixa mala fi que'l fer volar estels, que tant havia divertit als nostres pares; pot-ser s'acabin en absolut, com el mateix *diavolo*, que'ns va molestar tant a nosaltres pels carrers, pels jardins i per les places, voltejat per nostres fills, nevots i germans petits.

Però ail, me temo que no arrelaràn com la Creu Roja, per a enviliment de processons i *juras* de bandera.

Senyors: estem parlant dels requetès i els *boy-scouts*.

Aquests darrers són els que més se semblen a la Creu Roja. Perque'ls requetès, a l'últim, van per a fer mal, i els pobres *boys*, no; són de la gent inofensiva. Se semblen, doncs, a la Creu Roja en lo inofensius i en lo ridículs.

I que'ls hi han fet uns uniformes de lo més divertit: semblen personatges d'una pel·lícula americana; sinó que, en comptes de portar penjat un «Smith» de gran calibre, porten sospès del cinturó un ganivet de la marca de l'am, un xiulet, un compta-passes, un termòmetre, un baròmetre (Aneroide, si pot ésser), un despertador d'«El Siglo» i el plànol dels voltants de Barcelona.

Després tenen un bastó llarg, molt llarg, que, de tant no anar pel bosc, el millor dia en sentirà enyorança i florirà com la vara de Sant Josep.

Ademés porten uns berrets que... ja's coneix que són fets a grosses, i unes brusetes, i uns mocadors del coll, i unes calces, que no poden haver sortit més que d'un *bazar*.

Però els que estan més bé són els instructors. Persones grans, amb bigoti, àdhuc amb cara de formals, se passegen marcant el pas i lluint les pantorrilles com si fossin uns ninos.

Estem segurs que són els oficials en vaga de l'exèrcit de la Creu Roja que, no poguent fer el m..., com deia aquella senyoreta, habillats de roig i blanc, el fan vestits de vellut i amb capells de *cow-boys*.

I anem al altre sport. Aquest no és nou; però ha rebrotat.

Són els descendents d'aquelles besties maleïdes, que tenien per lema «Matar, robar i no fer mal a ningú».

L'única diferencia és que no són tant rabiosos, ni tenen les ungles tant punxagudes, ni els queixals tant esmolats.

L'intenció, o millor dit l'il·lusió, si és la mateixa, bona prova n'han sigut els fets de Sant Feliu, Granollers i altres tants.

Si fossim governadors, als que practiquen aquest sport del requetè, els fariem anar amb morrió i lligats de dos en dos, de tal forma que desfilessin com els hi dongués la gana. Ah! i sense portar eines. Al que n'hi trobés una, li donaria la bola, igual que a un goç rabiós.

Direu que perquè no parlo del sport d'ésser lerrouxista (*joven bárbaro?*).

Això, francament, no és un sport. Això és una bestia.

PUNCK

UN SPORT BARATO

L'alt-pinisme

FOOT-BALL

El shoot del Diable.

De ciclista a escombriaire

Jacquelin.

Tots els aficionats al ciclisme, tots els pedalistes que tinguin més enllà de trenta anys, recordaran molt bé aquest nom: Jacquelin; aclamat amb entusiasme pels públics francesos durant més d'una dècada.

Vestint la samarreta tricolor, montat gentilment damunt la seva màquina llampant, en Jacquelin havia obtingut senyalats triomfs en totes les pistes de la veïna república, guanyant també molts primers premis en curses internacionals.

Era el més mimat i aplaudit dels ciclistes de la seva època.

La seva popularitat, sòlidament adquirida mercès a la resistència, a la lleugeresa i a la *tàctica* de les seves comes, va anar molt prompte acompanyada d'una regular fortuna, la qual li va permetre, de moment, una vida sossegada i independent.

Però, com que l'existència humana té els seus tràngols i els quartos no duren mai tant com l'enginy, al celebrat campió ciclista varen tombar-se-li de cop-i-volta els catúfols; Altres campions de més empena, més *a la moda*, varen passar-li al davant, i, aviat, de tot aquella gloria deportiva i de tot aquell diner, no va restar-li sinó el record.

—Pobre Jacquelin!—pensareu.

No, no tant pobre, per això.

El món dona voltes, i la sort dels homes, també.

En Jacquelin, asperonat pel negre espectre de la misèria, que constantment li feia llengotes i pam-i-pipa, va cercar, en els seus coneixements tècnics, la manera d'aplicar l'enginy a la necessitat, l'afició a l'utilitarisme, i des d'aleshores el seu somni ideal va ésser poder-se convertir, un dia, de campió ciclista francès en escombriaire municipal de França.

Home traçut i de grans recursos mecànics, ja que sempre s'havia adobat ell mateix els desperfectes de les seves bicicletes, fent-hi tot sovint reparacions i perfeccionant-se-les a la seva manera, no va parar fins a inventar un senzill i ele-

gant tricicle que va servir per a regar i escombrar ràpidament els carrers de París.

L'èxit va ésser gran i positiu; la victòria, immensa i formidable.

L'enginyós aparell resultava una meravella d'utilitat pràctica, que totes les ciutats del món s'acuitaven a adquirir per adaptar-se-la.

La Municipalitat de París ha aprovat i ensajat ja, amb general aplaudiment, la màquina d'en Jacquelin, nomenant-lo an ell funcionari del comú, donant-li un càrrec com Director de llimpiesa mecànica, que diríem nosaltres.

Per altra banda, la majoria d'ajuntaments de les grans capitals d'Europa i Amèrica han sol·licitat també l'adaptació de l'invent, i la demanadiga de tricicles-escombres afluix de per tot arreu.

Heus-aquí com avui la fortuna i la gloria—una gloria més prosaica, si voleu, però no menys digna—tornen a somriure al vell campió.

I heus-aquí també com el rei del ciclisme ha esdevingut el rei dels escombriaires.

Quina enveja tindrà en Marial!

PEPIS

Nocions d'uns quants sports

Foot-ball.—Es un joc engrescador, que consisteix en ficar, a coces, una pilota grossa en un marc de fusta.

Són deu que cocegen i un que guarda la porta.

Els jugadors no poden esmersar les mans, no més en el cas d'anar a pinyes.

Per això el *foot-ball*, de joc de peus, se converteix en joc de mans.

També, segons com, els jugadors se valen del cap. Del cap, que fa la servitut dels peus!

El jugador, emprò, tindrà de tenir més cap que peus, per a jugar bé.

Aquest joc és molt antic. El primer jugador va ésser l'Etern Pare, quan, després d'haver fet el món, va tirar-lo

a rodar per l'espai amb una cossa.

La partida encara dura.

Els dimonis s'han apoderat de la pilota, i, per ara, semblen dominar.

¡Ave María, puríssima!

Pilota vasca.—Ja ho diu el nom, és un joc vasco.

Consisteix en recollir, amb una cistella—una mena d'estri de vímets que sembla una eina de pescador,—una pilota com un capdell de fil, i tirar-la a la paret.

Els «tantos» se compten per fallides.

Cada cop que la pilota s'escapa de la cistella del jugador es un «tanto» bo per l'adversari; cada cop que la pilota va de la cistella a la closca del company, també és un «tanto»; però aleshores és un «mal tanto».

En aquest joc s'hi poden perdre molts diners; però els hi perden els que no juguen.

Les pilotes estàn fetes amb una bala d'unça, recoberta de goma; després cordill i embolicades amb pell de goç.

És un joc molt bonic que, per contemplar-lo sense pendre mal, s'ha d'estar ficat dintre una gavia de tela metàl·lica.

Aquest sport desenrotlla el braç, i les dorsals, i l'afició a fer apostes.

És una borsa on se cotitza el color de les samarretes.

Tir de coloms.—Aquest sport és una barbaritat. És una cacera de besties casolanes.

L'aucell que se sembla més a l'Esperit Sant és fusellat a regular distància en el moment d'eixir d'una gavia.

Les damiselles ho contempen fredament, i cada tirada és una festa.

No recorden que'ls coloms són els animals més apassionats, que parrupegen amb dolcesa, que's donen el bec, i que tots els seus actes amorosos són un poema de refinament i un seguit de carícies tendríssimes i romàntiques.

A mida que les perdus s'extingeixin en les muntanyes, el tir de colom anirà progressant; l'home necessita matar, d'alguna manera, i la dona vol veure com l'home mata.

I això, que no's podia aconseguir còmodament en la guerra ni en la cacera, se logra en el tir de colom.

De totes maneres, és un joc aristocràtic.

Boxa.—Es l'art del cop de puny. Closos entre uns lliants de cànem, dos homes se peguen. Duen guants, per a dissimular l'ordinarinessa de l'exercici. Quan s'han pegat uns

LA CAÇA

—Juraria que per aquí ha passat un regidor.

quants cops, reposen.

A terra hi han palanganes, esponges, èter, i uns moços que freguen, remullen i venten als jugadors.

Es com una renyina de galls, o, si voleu, la renyina de galls és com la boxa.

A l'home li manca l'esperó; però d'esperonar-lo ja se'n cuida el públic, que, com que no reb, és molt coratjós.

A vegades algún jugador perd els sentits i, en els assalts de més importància, la vida.

En aquests és on veritablement el joc té interès i les jugades alcancen aquesta alta i benefactora emoció que'ls aficionats frueixen amb tota l'ànima.

La sang al nas és un accident comú que posa una nota de color a la negrura de l'ambient.

ROBERT MESTALL.

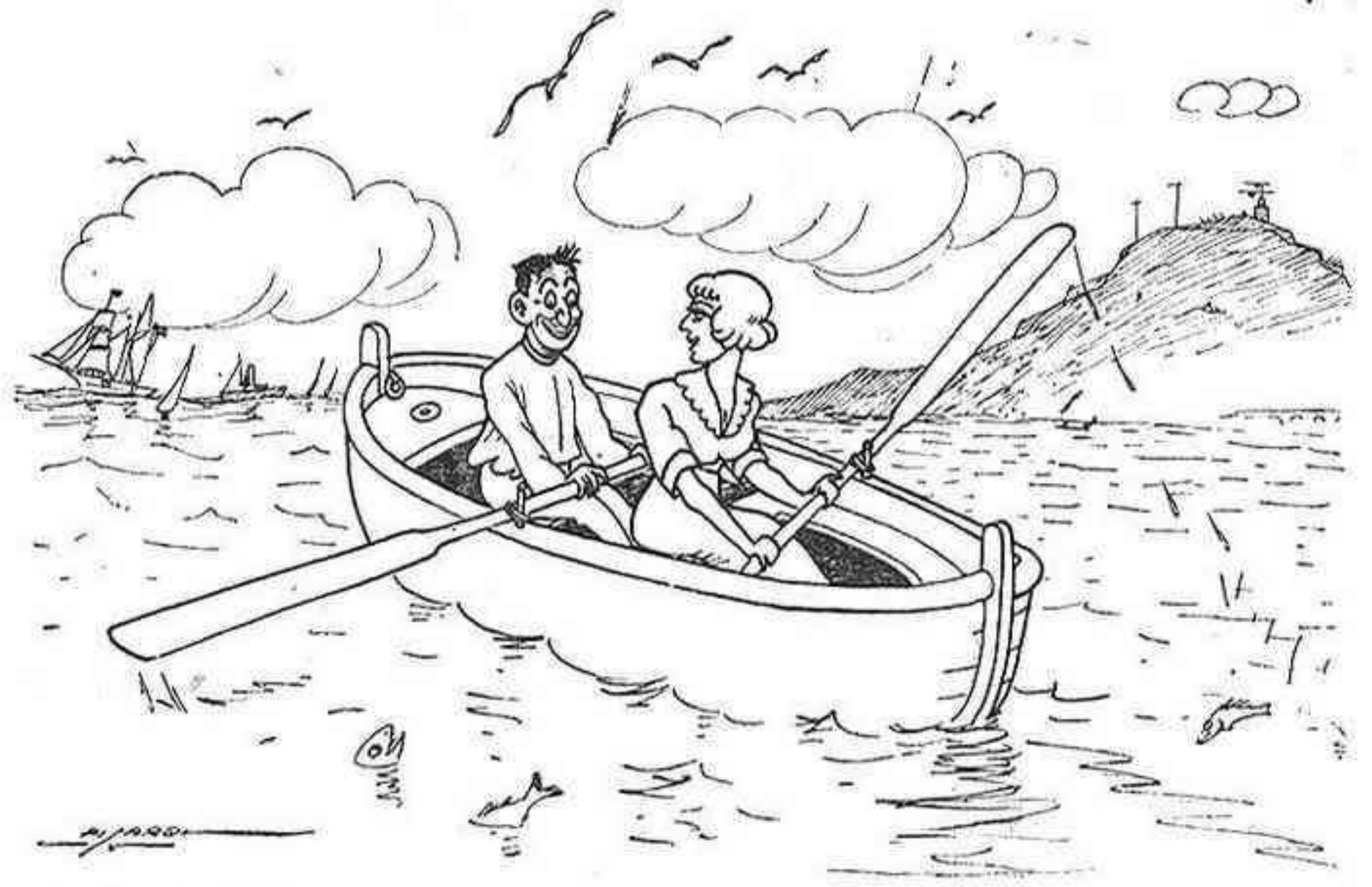
L'arrencada deportiva

Un valent escriptor socialista de París se dolia amargament, no fa gaire, de la formidable empenta deportiva que acaba per desviar ja totalment els nobilíssims ideals de la joventut francesa.

«A França—deia l'observador publicista—aviat no hi haurà política, ni art, ni ciència, ni literatura; mercès a l'intensa i avassalladora onada deportiva».

I al llegir la raonable queixa, no poguerem menys, nosaltres, de sentir-nos del nostre propi mal, de la desgràcia que comença a pesar a casa nostra.

Avui, si es vol que un club cultural, una societat científica, o un casinet polític prengui arrelada vida, s'ha de procurar instal·lar al costat del saló de lectura una saleta de gimnàstica, una academia física d'entrenament per a tota mena de sports de violència o de «gran aire».

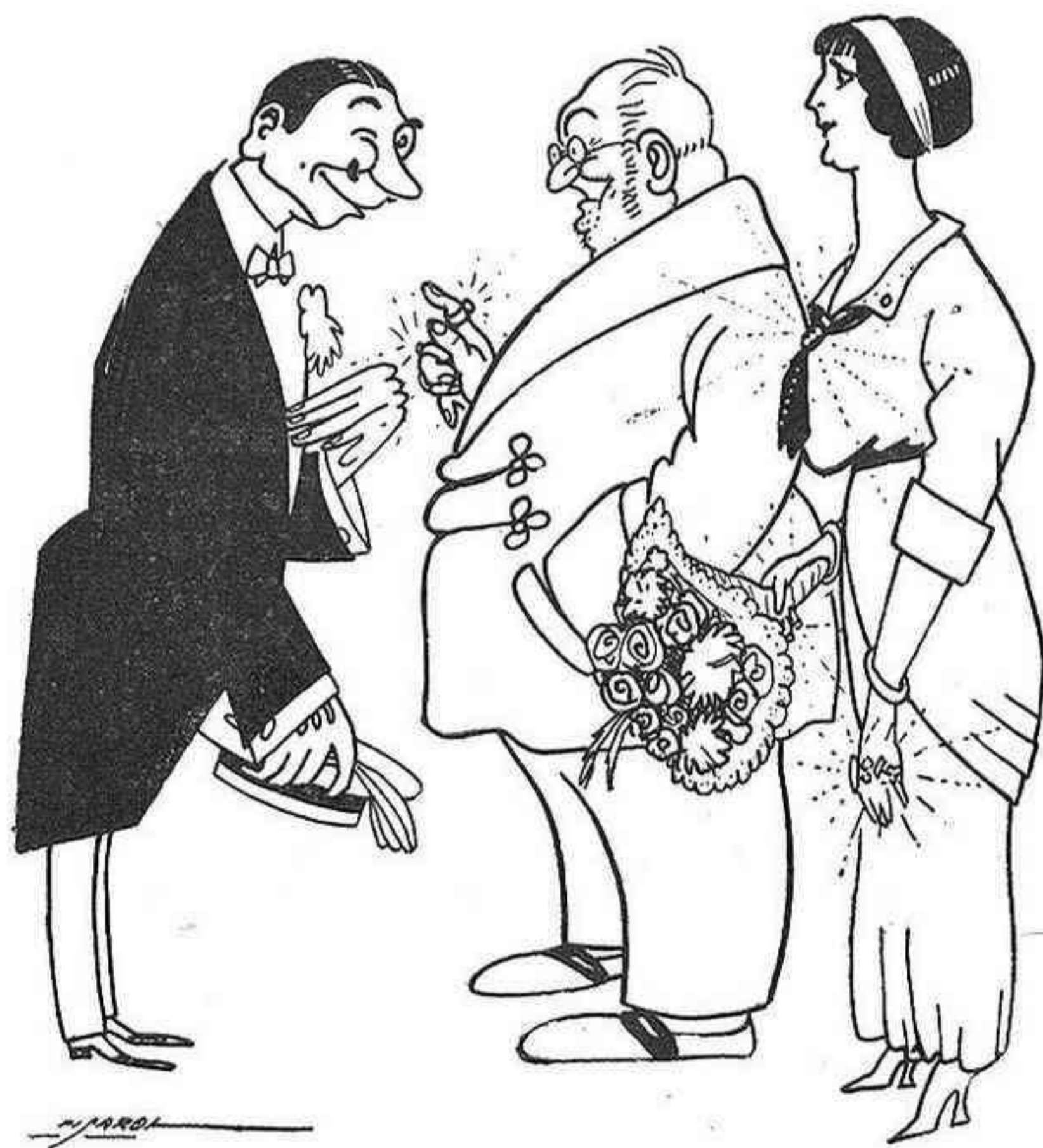
NÀUTICA

—Sab que boga molt bé, vostè, noia?
—Em vé de família; la meva mare era bogadera.

SPORTS D'HIVERN

—I ara!... què fa?... Estigui quiet!
—Vaja, dona, que ara ja s'ha trencat el
glas, entre nosaltres...

EL PRETENDENT

—I a què's dedica, vostè, jove?
— Un servidor?... A la pesca.

«Cultura física!» clamen els homes de demà, i no miren que les belles arts, i el drama, i la novela es perden miserablement; que tota la vida intel·lectual catalana està passant una crisi fondíssima en espera de l'home jove, de l'hèroe salvador, que no sembla pas venir a deslliurar-la, per ara.

«Fem-nos forts!»—criden.

Fem-nos forts, està bé; però no'ns oblidem dels llibres, ni deixem a recó les joies de l'esperit que'ns endolceixen el viure. No posem massa passió en una sola cosa, car fent-ho així, arribarem a una llastimosa desproporció que'ns defor-

marà sensiblement. Els nostres nêts, amb les comes molçudes, l'espatlla amplíssima i el pit enfora, amb bíceps a tot arreu i amb el cap esquifit, semblaran fenòmens antropològics dignes de pietat, com aquell Hèrcul incendiari de can Güell.

I que anem per aquest camí perillosíssim ens ho demostra una cosa; avui, mentre els camps de lluita s'estàn netejant de brossa, les biblioteques públiques s'estàn omplint de pols i terenyines.

Si es pogués fer una detallada estadística del moviment deportiu barceloní i de l'individual procés de cada *sportman*, trobaríem que quasi tot el jovent, que passa els diumenges suant la cansalada per aquests clubs de Déu, prové de les tertulies que abans se'n deien intel·lectuals; s'ha recrutat en les societats culturals i recreatives, on s'hi feia poc o molt d'art, i en els ateneus, on s'hi feia poca o molta literatura.

I els que no eren aficionats a llegir, ni al teatre, ni a la conferència, els més, en fi, aquests eren sarauistes: saltataulells i pixa-tinters que dedicaven les tardes dels jorns de festa a santa ballaruga. I amb el ball, que també és un sport, s'inclinaven sensiblement a l'amor...

Ja ho veieu: fins l'amor hi perd, amb l'arrencada deportiva.

FRA NOI

GLOSARI

L'ESTIGMATISME DEL «GRECO»

Aquests metges especialistes són terribles. Tot ho veuen, o bé ho volen veure segons la seva especialitat. El que's dedica a les malalties del pulmó no n'ausculta un que no hi trobi una taca. Al que la dona per l'oïdo, troba símptomes de sordera a tantes orelles com veu, i al que li dona per l'hipnotisme, hipnotitzaria als gegants, als nanos i a les trapes.

Fa poc hi ha hagut un oculista que l'ha donada en que'l «Greco» patia d'una malaltia que crec que'n diuen estigmatisme.

Aquell endevinar sublim que nosaltres, els profans, creiem que era idealització de línia i exteriorització del sentiment; aquell dibuix d'expressió, apartant-se del natural, per a fer plàstics els plecs de l'ànima; la noblesa d'estil, que'n deiem estil; ve ara el senyor Germàn Berifens i ens diu, en una conferència, que era una malaltia dels ulls.

Valgue'ns els ulls del que no hi sab veure!

Fa cents i cents anys que's predica que l'art ha d'ésser interpretació; que l'artista ha d'anar més enllà de lo que puga donar el natural; que, per a pintar la veritat exacta, ja hi hà la màquina fotogràfica; que, lo que's veu, ja n'hi hà prou amb veure-ho; que la vista interior no més la tenen els que són poetes, i ara'ns surt un especialista especialitzant lo que no entén, tractant la visió d'un geni com si fos una malaltia.

*I doncs, en Giotto i en Cimabue, i tots els quatrecen-
tistes, que també patien de la vista, per què feien els*

braços llargs, volgudament llargs, als séus Crists dolorosos? I Rubens, que també veia ample, per què pintava exuberancia? I Murillo, que era anctrop (me sembla que'n diuen anctrop), per què pintava els ulls de les verges més grans que'ls que marca la mida de la vista equilibrada, per l'experiencia, dels tasta-ulls?... Que no comprèn aquest bon senyor que lo de l'estil, lo inesperat, ve de més endins, que dels ulls, i que, per a veure-hi, en el cas del «Greco», no se'n diu vista, sinó visió?

Figuri's, senyor oculista, que, si vostè té un estil de lletra, ampla o rodona, prima o gruixuda, sempre que escriu... de lo que siga, lo mateix per a fer una recepta que per a parlar de tocologia, sempre ho farà amb la mateixa lletra. Doncs, si conserva aquest caràcter vostè receptant quatre gotes, que quasi sempre són les mateixes, què no serà l'estil de l'artista, que và una mica més endins? Còm vol pendre la mida—sant cristià!—i eixamplar fotografies de les coses que no són exactes, i Déu faci que no ho siguin mai? Que no comprèn que la vista d'un gran pintor, com era el «Greco», no és com la d'un maquinista que mira un color si és roig o verd, per a no errar-se de fanal? Que no comprèn que hi hà un estigmatisme, que és l'estigmatisme interior, que no'l veuen els oculistes, quan no són més que oculistes?

Que'm cregui el senyor Beritens, no vulgui veure malalties allí on sols hi han sublimitats. El «Greco» veia més enllà de lo que diuen els séus llibres. El «Greco» veia lo que no ensenyen en les clíniques ni en les escoles; veia lo que no té nom en els llibres de medecina. El «Greco» no era un cas curiós. El cas curiós, en aquest cas, és l'oculista que veu els ulls, i no lo que hi hà darrera'ls ulls.

Ja l'«Azorín», amb el séu bon gust i la seva autoritat reconeguda, ha contestat a l'especialista de la manera que s'ha de contestar; però això no vol dir que nosaltres deixem de dir-hi la nostra.

I és que ja estem cansats d'una cosa, i és que amb l'art tot-hom hi té dret. Quan parla un metge tots callem; quan parla un militar hem de callar; quan un advocat, lo mateix, i tots confessem en no entendre-hi, i quan se parla de pintura, com si fos la cantinera, tot-hom hi entra, fins els oculistes... Tot-hom hi entra, per a pretendre-la!

Encara hi han hagut «Grecos» en aquest món. Volem dir que encara hi han classes.

XARÀ

La caça

Un dels sports més antics, més ben dit, el més antic de tots, és la caça, i, si hem de creure les Sagrades Escripures, Eva va caçar a Adam, si bé amb trampa; però lo cert és que va haver-hi «caçador» i «caçat».

Mes, deixem aquesta manera de caçar, que encara perdura, i parlem solsament del sport cinegètic.

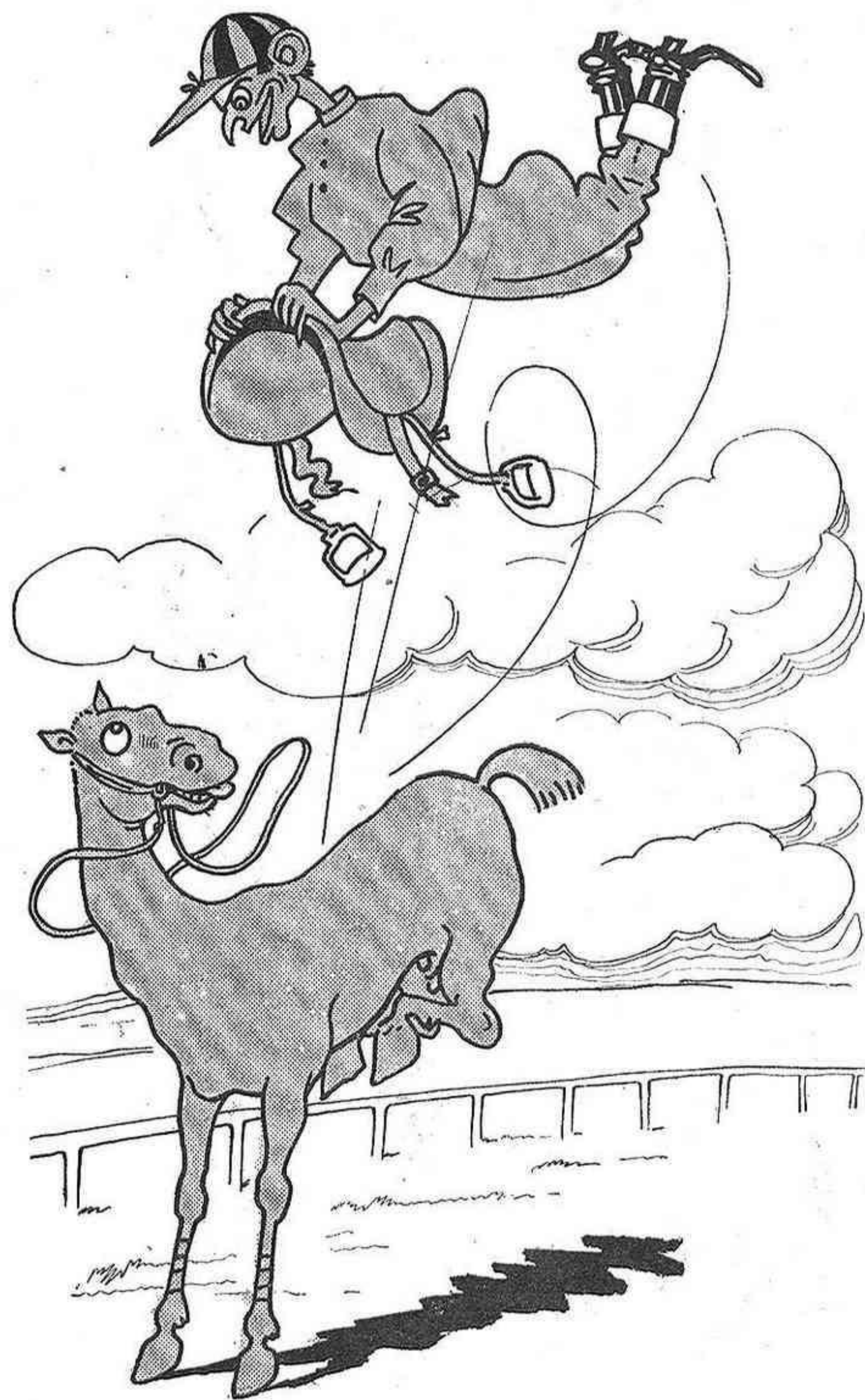
L'home's va veure en la necessitat de viure, i, sense pensar-s'hi gaire, va fer-se caçador i pescador; al principi s'alimentava de sargantanes, llangardaixos i tortugues, des-

prés ja va usar armes, i així, poc a poc, ha arribat al perfeccionament; perque ja quasi es pot dir que no pot arribar mes enllà qui, amb trenta trets, fa trenta dianes, o mata trenta coloms. D'això se'n diu tenir ull, pols, punteria, acert y cuanto hay que tener.

Les guerres sostingudes pels egipcis en la India, Persia i Tracia, ¿què foren sinó caceres on en lloc de matar besties ferotges, ho feien amb gent d'intel·ligencia tan clara i privilegiada com els caçadors?

Les lluites entre ateniencs i espartans també mereixen el nom de caceres, com ho foren les que després feu Roma, imposant-se per la força de les armes, i més tard l'irrupció a Espanya dels alarbs fou causa de que nostra terra fos camp vedat per a haver-hi solsament caceres entre moros i cristians.

El sosteniment d'aquest esperit de lluita fou causa de que la gent, quan no tenia la molestosa feina de matar-se els uns als altres, se dedicués a exterminar feres i altres animals, així selvatges com pacífics, i en l'Edat Mitja varen fer-se aquelles famoses caceres, dignes d'eterna recordança. Més tard, per a entreteniment dels reis i grans senyors, se

HIPISME

—Realment, això de l'aviació deu ésser una cosa molt divertida...

PÁGINA DEPORTIVA

Unes quantes siluetes gràfiques dels sports més en boga en l'actualitat

crearen unes places de gent experimentada i coneixedora de tot quant feia referencia a aquest sport, i foren com uns propagadors de totes les festes cinegètiques, i essent, els que desempenyaren aquests càrrecs, gent molt apreciada pels magnats d'aquell temps (1).

Que'ls nostres comtes-reis eren aficionadíssims no solament a fer pràctica sinó que també llegien quant s'escrivia referent al sport, simbolitzat mitològicament per la deesa Diana, ho diu la carta de la reina d'Aragó al comte de Foix, fetxada a Monçó en 28 d'Abril de 1339 (2).

Aquest espectacle físic passà a ésser una necessitat imperiosa per a molta gent que no tenia en que guanyar-se la vida, i es dedicava a campar-se-la matant volateria quasi sempre; els senyors, els nobles i demés gent rica i opulenta sostenien un luxe, amb les caceres, que fins moltes voltes, llegint aquella faustositat i boato desplegats en aitals festes, sembla que un llegeixi contes de fades; però resulten migrades al llegir la que's feu, en 1551, en Chicuyta (Perú), en honor del virrei don Francisco de Mendoza, en la que's mataren, al dir de la gent que s'hi trobava, *«veinticinco mil guanacos y vicuñas, tres mil zorras, mil y quinientos leones, sin otro grandísimo número de animales»*.

El cronista no'ns diu els jorns que va durar la cacera; però, ¿no és veritat que sembla que hi han alguns zeros de massa?

Si bé és cert que entre caçadors sempre's diu un xic més de lo que en realitat fou, què componen les actuals correrries de «La Flamenca», «Picos de Europa» i «La Rinconada?»...

Ah!, si els socis de «La Torcaz» i els de la «Real Asociación de Cazadores» hi haguessin sigut, en les tirades fetes a Chicuyta, com s'hi haurien lluit! Com haurien demostrat son valer el marquès de Villaviciosa d'Asturies, en Burés, en Camino i en Gironeta!

PLIM

(1) En temps de Joan II de Castella se promulgá una lley que deya: «Ordenamos y mandamos, que para nuestros deportes y ejercicios de montería haya doscientos y seis monteros, que sean hombres espertos, acostumbrados en el oficio...»

(2) «Del libe de la Caça que haventhy trames al señor Rey li havet fet gran plaer segons ell vos escriu. E nos d'aquell e del acord dessus dit vos fem moltes graises...»

El millor sport, la pesca

Com ho sé això?... El senyor Ràfols (li dic «senyor Ràfols» per no descobrir el seu veritable nom) va comunicar-m'ho un dia, en el *seno* de la confiança:

—De tots els sports, que actualment se coneixen, la pesca és el més sà, el més agradable i el més lucratiu.—

I com jo, completament profà en aquest ram de l'activitat humana, manifestés la meva estranyesa, el senyor Ràfols, bondadós i amable com ell sol, volgué probar-me «documentalment» l'exactitud de les seves paraules.

—L'afició als sports—va dir-me—sol adquirir-se com el còlera i la febre groga: per contagi. Ho sé per mi. Com se'm podia jamai ocórrer que jo, home serio i experimentat, havia d'agafar aquesta malura?... Doncs, sí, senyor. A copia de sentir parlar de sports i de veure que, qui més qui menys, tot-hom ne practicava algú, una tarde vaig començar a sospitar que, mantenint-me «incòlume», pot-ser feia un mal paper, m'agafà de sobte una especie d'esgarrifança, i al tornar-me a serenar... ja havia rebut: dintre de la meva pell s'hi abrigava un *sportman*.

—Per quin exercici va començar?

—La meva primera afició sigué la bicicleta. Si va proporcionar-me'n de disgustos, aquest maleit trastol!... Els goços me corrien al darrera, cada sortida'm costava un neumàtic; els municipals me penyoraven per falta de número... Cansat de tanta tragedia, tiro la màquina en l'aire... i m'entrego al *foot-ball*.

—I què?...

—El dia del «debut», amb tanta afició vaig pendre'm la cosa, que, en lloc de donar la puntada de peu a la pilota, vaig donar-la al ventre del meu contrincant. L'endemà sigué pitjor.

—Va donar-li la puntada de peu al cor?

—Vaig rebre-la jo allà on el meu contrincant l'havia rebuda la vigilia. Aquest desgraciat començament va afectar-me de tal manera que, renunciant al *foot-ball*, vaig anar-me a apuntar al Club de Regates.

—Bonic sport!...

—Ja ho crec!... Tant bonic que, a les tres setmanes d'ésser soci del Club, ja tenia, a força de remar, les mans fetes una llàstima, i a sota de cada aixella un bony com un cap de criatura. Naturalment, vaig donar-me de baixa.

—I què va probar, aleshores?

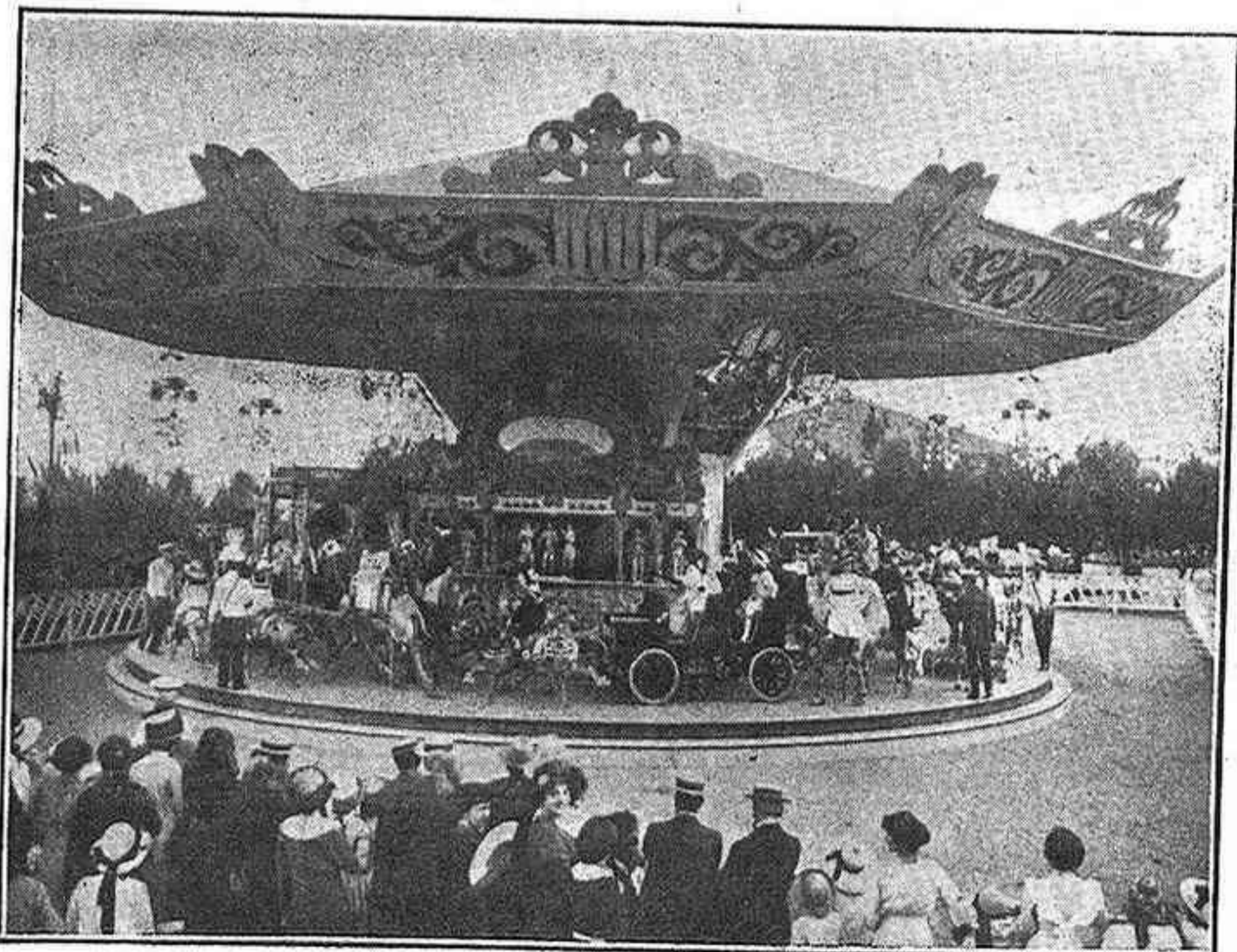
—La pilota vasca. És el sport més difícil de tots i el que més ha contribuït a augmentar la legió dels bornis. En la nostra colla, raro era el partit que no acabava amb ais de condol i algú ull per terra. Tement pels meus, dic als amics «pelotaris» que's busquin soci... i em dispero a saborejar les delícies de l'equitació.

—Va acabar per a muntar?

—Vaig acabar per baixar de cavall per les orelles, cosa que l'elegancia rebutja i l'integritat del cos també. Dues sortides vaig fer, durant la meva actuació hípica, i les dues varen haver de rematar-se a la «Casa de Socorro».

—Aleshores...

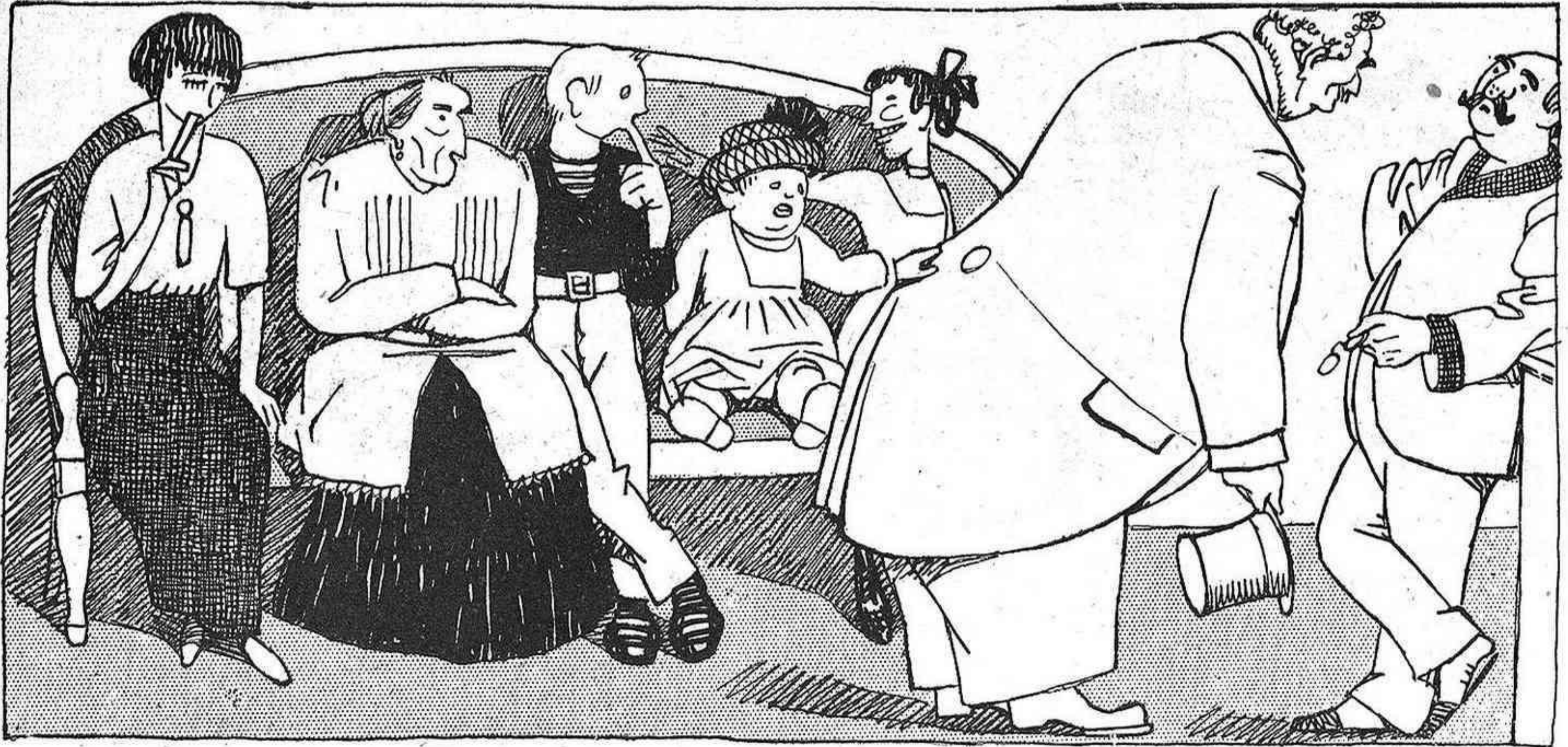
—Desenganyat dels cavalls de carn, vaig voler conèixer

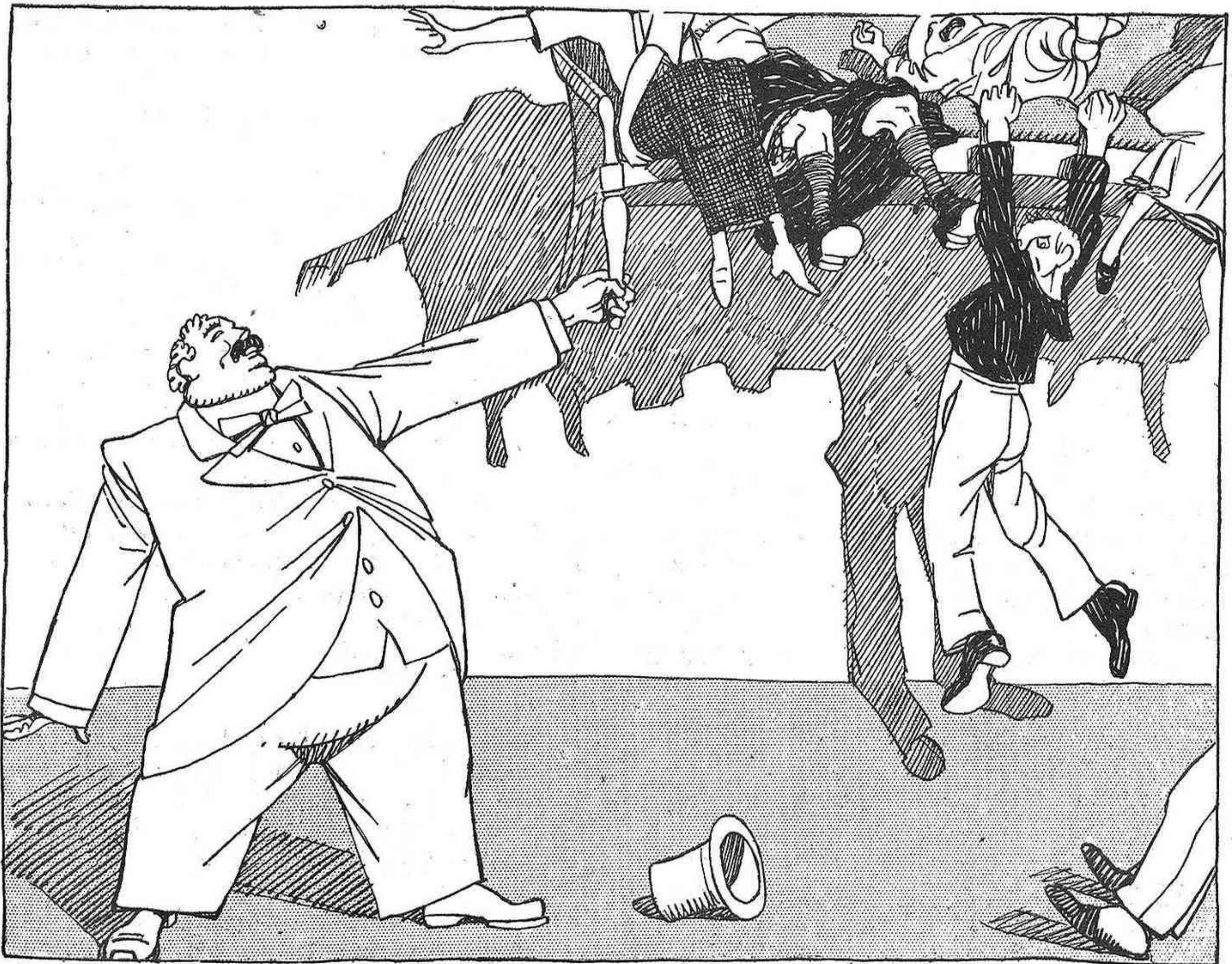
ATRACCIONS SPORTIVES

El «carrousel» del Turó Park

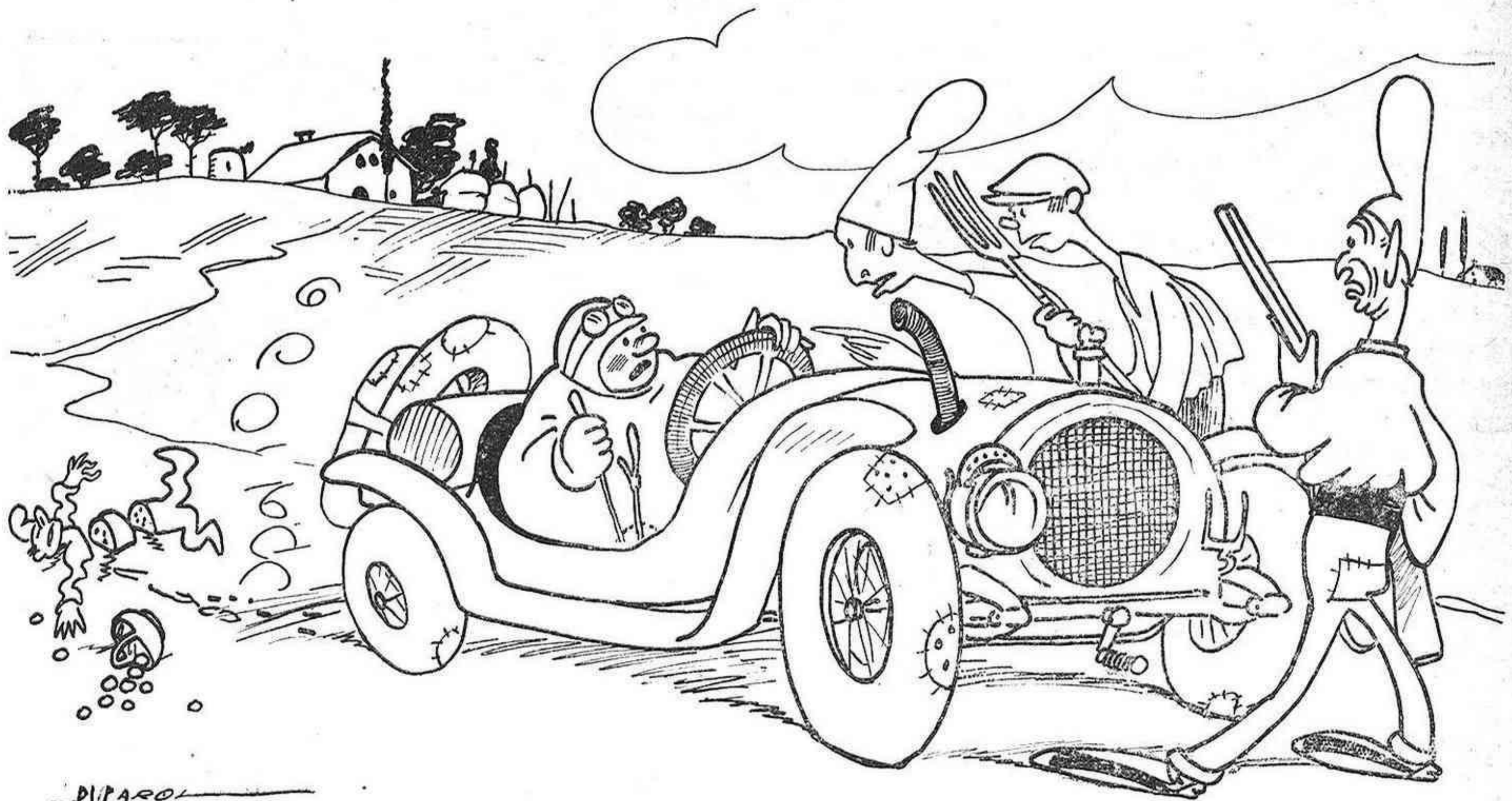
ATLETISME

—La mà de la noia?... Molt bé, pero vostè's veu capaç de sostenir una família?

—Què li sembla, si'm veig capaç!...

AUTOMOBILISME

—No negarà que la culpa és de vostè?

—Oh, bé, bé... Aviat ho dieu. Hauriem de saber els antecedents hereditaris. Pot-ser els seus avant-passats van morir, també, de la mateixa manera...

les gracies dels H.P. Gran cosa, l'automòbil!... Amb ell, no vaig visitar mai la «Casa de Socorro», però vaig contribuir a que la visitessin molts transeunts. I entre això i lo cara que la broma'm resultava, aprofitant l'hermosa coincidència de trobar-nos en període electoral, vaig presentar-me candidat a regidor... i vaig tenir la xiripa de sortir elegit. Des d'aleshores he abandonat tots els demés sports i, consagrat exclusivament a l'exercici del càrrec, no'm mòc en tot el dia de la Casa Gran.

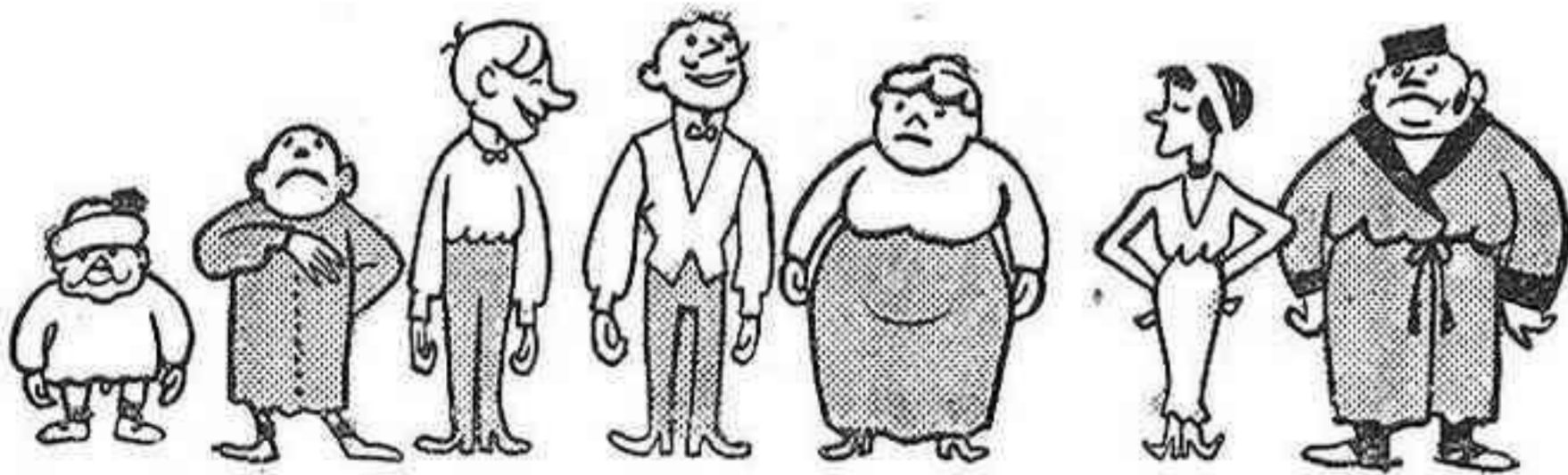
—Bé—vaig dir jo, al reparar que'l senyor Ràfols semblava donar ja per acabada la seva conferencia esportiva:— i allò de la pesca, de que ha parlat al començament?

—No li dic que en tot el dia no'm mòc de Casa la Ciutat!

—Però... què's pesca allí?—

El senyor Ràfols, en lloc de contestar-me, va somriure amb inefable expressió de beatitut, posà els ulls en blanc i, gronxant-se suaument, va donar-me dos o tres copets a l'esquena.

A. MARCH

El nostre sport

Sí, i ben nostre; ja que'ns l'hem inventat, i el practiquem d'una manera seguida, fent-ho d'allò més bé.

Com a fill nostre que és, l'hem batejat, posant-li el graciós nom de *Bufa-ball*.

Pot-ser no és original del tot, ja que se sembla al *foot-ball*. Millor, ja que és un *foot-ball* modificat, sense perills i com vist amb ulleres de teatre a l'inrevés.

Aquesta cosa és costum fer-la en havent dinat o sopat, damunt la taula del menjador; la qual s'allarga tant com se pot, posant-hi totes les posts.

Després se formen portes, amb copes, forquilles i gani-vets, i, un cop això arranjat, els porters van al seu lloc i als seus, també, els demés jogadors.

Aquests se col·loquen, amb la barra clavada, sobre la taula, i desseguiden inflen la boca.

El «referi» posa una piloteta de celuloide sobre'l camp i xiula. (Xiula amb la boca, no hi hà necessitat de *pito*).

Donada la senyal, no us ho podeu figurar.

—Fuf!...—fa l'un, bufant.

—Fuf!...—fa l'altre.

—Fuf!...—fa un tercer.

—Ei!, no tiris capellans.

—Bufa i calla.—

I la lleugera pilota roda d'un cantó a l'altre de la taula, fins que un dels jogadors, més hàbil o més afortunat, consegueix entrar a *goal*.

Gran cridoria i, molt sovint, trencadiça d'una copa.

Una de les coses més divertides és quan se dona una càrrega.

En el *foot-ball* ordinari, al fer aquesta gracia, tot lo més ne cau un, encara que siga cama-trencat; en el *bufa-ball*, quan se dona una càrrega, ningú's trenca res; però acostumen a caure'n, pel cap més baix, quatre.

Com que'ls jogadors s'han col·locat en estranyes posicions, per a poguer tenir les barres sobre la taula, una alenada d'aire ja'ls tomba.

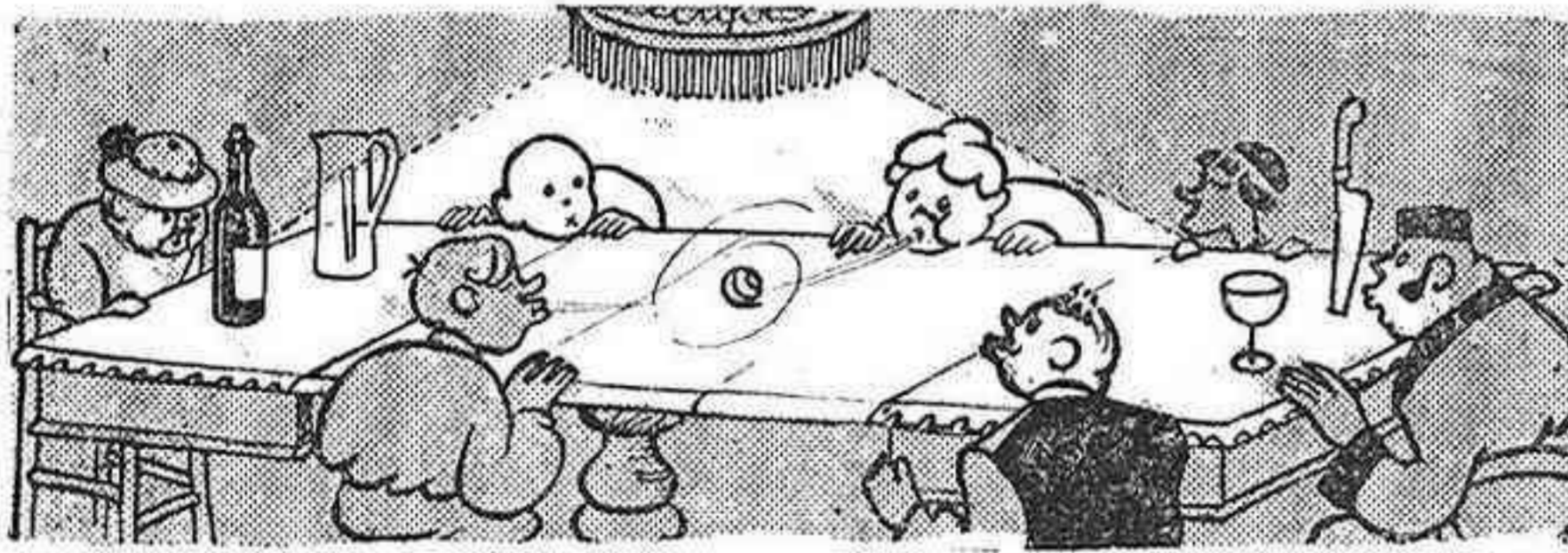
Ahl, me descuidava d'advertir-vos que eixampla molt el pit, aquests sport familiar.

És molt bonic fer-lo entre homes i dones, i encara més si són joves.

Això, quan se fa com un divertiment, *bueno*; però, si fos professional, seria un inconvenient, perquè les mans i les cuixes se queden a la penombra que regna sota la taula, i... demaneu.

Cregueu-me, lectors, estudeu-vos-ho, i bufeu al *bufa-ball*.

R.

NOTES DEPORTIVES

FOOT-BALL

Tenim ganes, per ésser aquest número dedicat als sports, de donar certa extensió a al reseña del partit final del campionat dels Pireneus; presentem una renyida lluita, mes la fluixetada de l'enemic li llevà l'interès que n'esperavem.

Desde'ls primers moments, així que les defenses franceses entraren en joc, ja vàrem veure que'ls hi tocaria el rebre.

El «Barcelona», sense cansar-se, va pegar una llisada fenomenal als bordelesos. Els nostres, al principi, juguen amb una serenitat mai vista. Com si desenrotllessin una lliçó acadèmica de *foot-ball*, combinaven magistralment. Era un gust veure els davanters del «Barcelona», amb el petit Alcántara i en Berdié substituïnt an en Poli i l'enyorat Esteel, com marejaven als mitjos i defenses del «Comète». La pilota, com lligada per un fil, anava sempre arràn la porta francesa, i el porter, atzarat, quan la cullfa, li queia de les mans; lo qual, observat pels nostres, començaren a envestir-lo.

Així en Berdié va entrar el primer «tanto», recullint-li la pilota d'entre'ls braços. Quasi podríem dir que tota la primera part fou un setge continuu als dominis d'en Noellen.

L'Alcántara, lleuger i ardit, entra tres *goals*, i un altre en Berdié, que, amb el primer, feren cinc. L'Allakc, un poc magnànim, deixa d'entrar-ne un, xotant a dugues passes de la porta i tirant-lo arràn del pal de part de fóra, sols per a espantar al porter dels bordelesos.

En la segona part, els jogadors de casa s'ho prengueren a la fresca. Els francesos apretaven, per a salvar l'honor. En Reñé, ara que no era gaire necessari fer prodigis, fins saltava com una llagosta. En Greemwell, que coneixia l'enemic, brodava el camp amb magnífiques enganyifes, que posaven frenètics als adversaris.

Quan, a la fi, el davanter mig centre ficà la pilota a la xarxa d'en Reñé, els francesos feren saltironets d'alegría. L'honor, com en la batalla de Pavía, restava salvat. En Berrondo, més compassiu encara que l'Allakc, en un moment de pressa, tirà la pilota al seu *goal*, i en Reñé la deixà passar.

Això va empipar un poc als nostres, que en els darrers deu

minuts se rescabalaren d'aquests dos *goals*, fent-ne altres dos, un d'en Massana, desde mig camp, que sigué aplaudit fins pels mateixos adversaris.

Que Déu li conservi l'acert.

El «Barcelona» quedà, doncs, posseïdor de la magnífica Copa dels Pireneus.

La nostra més entusiasta enhorabona.

BOXA

El dissabte passat, en el «Club pugilista», varen celebrar-se diversos *matches*.

Un combat amistós entre en Via i en Ramírez, demostrant el primer un poc de domini sobre'l segón.

Grau-Despujol, partit de campionat, per ploma; en Grau, al tercer *round*, va abandonar la lluita. Levista-Martínez per al campionat pes mitjà lleuger. Fou un combat bonic, que finalitzà abandonant en Levista. Veciana-Joanes *match* amistós, sense gran interès. Joanes se retirà. Martínez-Duarte, professor el segón del primer, sostingueren una exhibició-combat molt moguda.

Lo més interessant de la vetllada va ésser la lluita entre l'Armengol i en Beovide, campionat pes mitjà lleuger. Se portaren com la seva fama feia esperar. Sortí vencedor l'Armengol.

La sessió fou molt agradable i els lluitadors molt aplaudits per la nombrosa concurrència.

Un bibliòfil

L'altre dia, a l'entrar al «Lyon d'Or», vaig topar-me amb el senyor don Magí Vallés, persona de reconeguda competència en tot quant fa relació amb la bibliografia de la caça, i dic això perquè havia vist la seva llibreria, que era un arsenal d'obres referents al sport de tir.

Algunes tardes el trobava a cà'n Llordachs, situada, aleshores, a la plaça de Sant Sebastià, fullejant *El arte de cazar*, de l'Arellano, o bé *Los cazadores*, d'en Pérez Escrich.

Ell sabia de memòria el llibre d'en Núñez de Avendaño, titulat *Aviso de cazadores y de caza*, i els *Derechos y deberes del propietario y del cazador*, d'en Maspons i Labrós i Argullol i Serra; ell en les tertulies llegia *El arte de cazar, en prosa y verso, dispuesto en cuartetas y quintillas*, d'en Gómez Arjona, i el poema d'en Moratín *La Diana, ó El arte de la caza*; ell, en pública subasta, va adquirir el manuscrit d'en Vilaregut, referent a l'art de la caça, i descrit per en Salvà, en el catàleg de sa «Biblioteca», i tenia un còdex aràbic que era la gran obra d'en Isa-Benu Ali-Al-Azdi (moro del sigle XIII), en la que's tractava de la caça de cetreria i montería; ell havia passat la seva joventut i els seus millors anys llegint a l'italià Carachulo, al castellà Joan Manuel i a l'anglès Clater; ell us hauria pogut parlar, com ningú, de les pragmàtiques, ordenances i lleis donades per a l'ús de caçar.

Era, en fi, un erudit en la materia.

L'altre dia, al trobar-lo en el «Lyon», i al preguntar-li

FIGURES DEPORTIVES

L'Avia Ció

còm anaven els séus estudis, va contestar-me, tot trist i compungit:

—Vostè ja sab que jo estudiava dia i nit, per a ésser caçador; vostè ja sab que volfa ésser un caçador lletrat, entès i coneixedor. Doncs bé, ara que he llegit tots els llibres que he pogut adquirir referents a la caça, ara tinc d'anar a veure an en Barraquer, per a que m'extirpi unes catarates que tinc a la vista, i, còm vol que siga bon caçador, si em faltaria la segona qualitat essencial?—

I, al preguntar-li quina era la primera qualitat, va respondre'm:

—I vostè m'ho pregunta? La primera sempre és l'erudició. Per això miro amb despreci aquests campionats. Guanyador hi ha hagut que encara no sabia que'l grec Oppià va fer un llibre referent a la caça, i el Comte de Foix n'escrigué un altre, dedicat a Misser Felip de França... Vista, vista em falta ara. Ja veuria còm totes aquestes copes vindrien a casa meva!...

L. PASCUAL

ESQUELLOTS

EN l'«Aplec de la Sardana», celebrat diumenge a Vallvidrera, i que a part sia dit, fou un gran i merescut èxit per als organitzadors, s'hi venien unes medalletes del Sagrat Cor, guardades amb uns llacets en els quals hi rumbejaven les quatre barres.

Eren les medalles que havien sobrat de l'«Aplec del Ram», que verificaren, no fa gaire, els carlins al Tibidabo.

La majoria de catalanistes llufen l'insignia carca al trau... amb aquella alegria i aquella inconciencia.

—Què té que veure el Sagrat Cor amb la sardana?—preguntàrem a un dels més fermes reconsagrats.

—Tant-se-val!—contestà el jove sardanista.

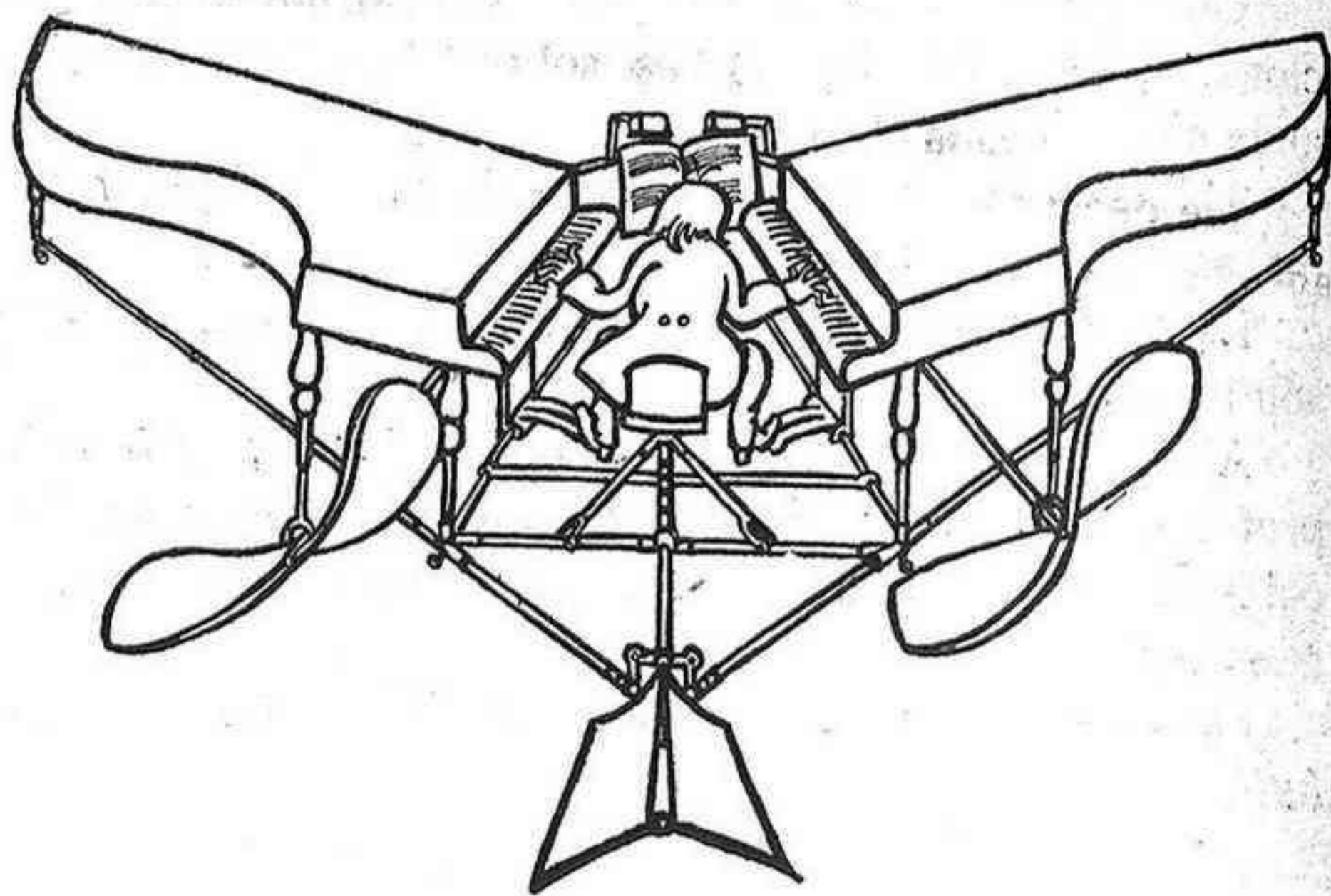
I la resposta, plena de sinceritat, va amargar-nos la costellada.

Tant-se-val?... És cert. La sardana, com «Els segadors», com el mateix catalanisme intransigent, ha passat a ésser un sport incolorum:

Visca el sport!

TAF... taf... taf... taf...

M. Briand, el gran home públic de França, ha sigut víctima d'un greu accident automobilístic que l'ha deixat molt mal

L'ART PELS NUVOLS

Musica celestial.

parat.

Alabat siga Sant Cristòfol!

En això de l'auto-aixafament, tant hi và el rei, com el papa, com aquell que no té capa.

Amb la sola diferencia de que'ls reis i els papes... i els Briand reben a sobre, i els que no tenen capa, a sota.

SE'ns diu que'ls jogadors fut-bolistes dels clubs «Espanya» i «Espanol» han passat per les oficines de «La Equitativa», amb l'intent de formalitzar cada un d'ells un *seguro* de vida.

No està mal pensat.

Però suposem que la *prima* de la pòliza serà molt pujada.

A l'alçada d'un formidable *shoot*.

Del trotillo.

El príncep Carles Frederic, de Prussia, acaba de conseguir el primer premi en una cursa de corredors a peu.

Pot ser molt bé que'l coronat *sportman* prussià siga el campió dels corredors...

Però a *comes*, segurament, trobaríem qui el guanyaria.

EL darrer campionat internacional de boxeig l'ha guanyat el famós pugilista francès M. Carpentier.

Era d'esperar, aquest resultat de la tremenda lluita.

La bandera de la França, amb els séus colors blau, roig i blanc, és, per ella mateixa, una garantia de triomf.

Primer cop de puny, a la galta: el *blau*.

Segon cop de puny (sang al naç): el *roig*.

Tercer cop de puny, al ventre: el *blanc* de la mort... i de cap a terra.

DIÒGENES *sportman*.

Llegeixo que dos italians, que donen la volta al món ficats dintre una bóta vinatera, han arribat a Barcelona.

El parell d'originals *globe trotters* s'exhibeixen en un cine del carrer de Sant Pau, on s'hi troba també exposada la cèlebre bóta.

Traslladem la nova de l'aconteixement als devots de Sant Farriol.

MENTRES hi hagi en el món xicotes *paules* que an els precs del promès sensibles siguin; mentre existeixin salfumant i mistos, existirà el sport del suicidi.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

POR ESOS MUNDOS

Revista Mensual

Número de Junio

Ptas. 1

ACTUALIDAD

FANTOMAS

Tomo Octavo

Ptas. 1

Nueva Edición

Todo en broma

VITAL AZA

Un Tomo

Ptas. 3'50

El Número de Demà de

La Campana de Gracia

publicarà intencionats articles i dibuixos sobre

La Desfeta Política actual

Auca Satírica: La Clínica dels Partits Espanyols

Número corrent

Preu: 5 cèntims

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

capa

SPORT D'ACTUALITAT «RABIOSA»

El feminisme.